

HVORFOR FAGLIGT SAMSPIL I GYMNASIESKOLEN?

Søren Harnow Klausen

Institut for Kulturvidenskaber, Syddansk
Universitet

harnow@sdu.dk

Hvad er fagligt samspil?

Alle mulige måder hvorpå fag (og lærere med forskellige fag) kan virke sammen

Forskellige former:

- A. Brug af *hjælpediscipliner* (et fag bidrager til at løse et andet fags problem)
- B. *Flerfaglighed* (parallelle forløb under en fælles tematisk paraply)
- C. *Fællesfaglighed* (flere fag arbejder sammen for at belyse eller besvare en *fælles* problemstilling; erkendelsesmæssig *merværdi*)
- D. *Fagoverskridende* samarbejde (grænserne mellem fag nedbrydes; de fagspecifikke metoder og kriterier opgives eller revideres)

Formål og fordele

Fagsamspillet tjener en række forskellige formål – og har forskellige potentielle fordele (og ulemper!)

Læring for livet / læring for videreuddannelse

Fagsamspil som læringsmål / fagsamspil som læringskontekst

- Mulighed (men ikke garanti!) for synergi!

Hvorfor fagligt samspil?

Nye krav som følge af *videnssamfundet*

1. Ny vidensproduktion – fra *modus 1* til *modus 2*
2. Udviklingen i *undervisningsfag* og *videnskabelige discipliner*
3. Voksende betydning af *metakognition* og *metakompetencer*
4. Fagligt samspil griber om sig i *erhvervsliv* og *offentlig service* og *forvaltning*
5. Idealerne om *dannelse* og *helhedsforståelse* lægger også op til fagligt samspil. Nødvendigheden af at *kompensere for specialisering* og *fragmentering*
6. Vigtigheden af *kreativitet* og *innovation*
7. *Samdriftsfordele*
8. Svar på *motivationsproblemer* (tydeliggørelse af fagenes *relevans*)
9. Katalysator for *nye samarbejds-* og *organisationsformer*

Studieretningsgymnasiets officielle formål

- At forberede eleverne til *nye opgaver og arbejdsformer* (specielt på videregående uddannelser)
- At skabe *faglig fordybelse* ved at bygge videre på det eleverne lærer i andre fag

Fordybelse og *kreativitet* ("ny erkendelse", "nye sammenhænge") gennem *anvendelse* og *kombination* af tilgange og metoder. Træne *metakognition* ("udvælge, anvende og kombinere")

Spændinger og udfordringer i studieretningskonceptet

- Bredde og dybde (dybde *via* bredde?)
- Faglig fordybelse, fagforståelse og fagidentitet og fagligt samspil (fagforståelse *via* fagligt samspil?)
- Fagligt progression og fagligt samspil (og fagligt samspil som andet end projektsamarbejde) (*Emner* er ikke længere løsenet!?)

Spændinger og udfordringer i studieretningskonceptet (2)

Fagligt samspil er (altid) dynamisk og identitetsforandrende; gør fagenes udvikling, vaghed og flygtighed tydelig.

En fordel – men også en ulempe som der må kompenseres for:
Behov for ”faste rammer”, ”klare mål” og oplevelse af særpræg og *identitet*

Jf. ”*klare* profiler; studieretnings*identitet*”

På sporet af en særlig *fællesfaglig* identitet

(mulig ulempe: På bekostning af andre mulige samarbejder og berøringsflader. ”Hovedområdeessentialisme”?)

Muligheder i studieretningssamarbejdet

- Identitet gennem konkret undervisersamarbejde (praktisk og social, snarere end egentlig faglig ramme)
- Identitet gennem fokus på fælles, karakteristiske *arbejdsformer* (jf. "gørensformer")

→ Hvorfor fagligt samspil?

Ikke primært for at tilegne sig "luftige" (abstrakte) metakompetencer

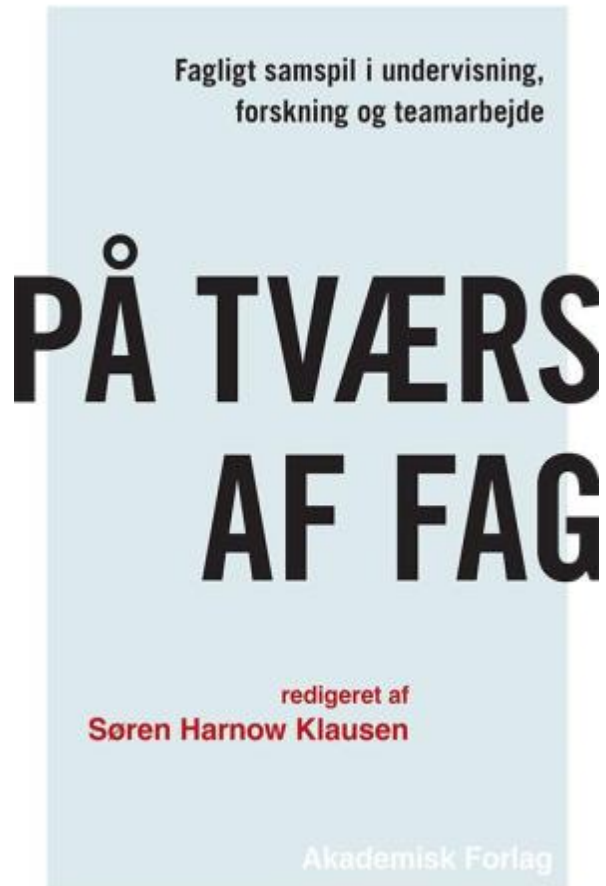
Konkrete arbejdsformer på tværs af fag.

Metakompetencer tilegnet i arbejdet med konkrete opgaver

Hvorfor fagligt samspil?

- Læring for *livet*: Samfundsudviklingen stiller nye (faguafhængige) krav til borgere (og arbejdsstyrke, iværksættere etc.)
- Læring for *videreuddannelse*: Udviklingen i videnskabelige discipliner og uddannelser stiller nye krav til studerende
- Læring for *eleverne*: Elevernes baggrund og forventninger – og nye elevtyper – stiller nye krav til motivation og fokus på studiekompetencer
- Læring for *lærere* (og ledelse): Lærere ønsker og/eller har behov for faglig og kollegial udveksling og inspiration på tværs af fag og hovedområder

Referencer

Klausen, S. H. 2013. "Sources and Conditions of Scientific Creativity", in Chan, J. & K. Thomas (eds.). *Handbook of Research on Creativity*. Cheltenham: Elgar

Klausen, S. H. 2014 (forthcoming). "Interdisciplinarity and Creativity", in Shiu, E. (ed.): *Creativity Research. An Interdisciplinary and Multidisciplinary Research Handbook*. London: Routledge